

CSupra ostēdit apostolus q̄ modus docēdi q̄ est in sapiētia verbi nō cōuenit doctrine xp̄iane rōne materie que est ipsa crux christi. hic ostēdit q̄ predictus docēdi modus nō conuenit doctrine xp̄iane rōne doctoꝝ: s̄m illud. Prover. 26. In derisum est in ore stulti parabola. Et Ecc. 21. Ex ore fatui reprobabit parabola. Quia igit̄ primi doctores fidei nō fuerūt sapiētes sapiētia carnali nō erat eis conueniens vt in sapiētia verbi docerēt. Circa hoc ergo duo facit. P̄mo ostēdit quō p̄mi doctores fidei in rebus humanis defectum patiebant. Secūdo ostēdit quō talis defectus est in eis per xp̄m suppletus ibi. (Ex ipso autēz vos estis.) Circa primū tria facit. p̄mo excludit a fidei p̄mis doctoꝝ excellentiam secularē. Secūdo astruit eoz abiectionem quātū ad seculum ibi. (Sed que stulta sunt mundi.) Tertio rōnem assignat ibi. (Ut nō gloriē.) Dicit ergo primo. dictū est q̄ stultum dei sapiētius est hoibus: et hoc cōsiderare potestis in ipsa vestra cōuersione. Videte enī. i. cōsiderate vocationē vestram: quō. s̄. vocati estis. nō. n. p̄ vos ipsos accessistis: sed ab eo vocati. Ro. 8. Quos predestinauit hos et vocauit. i. pe. z. De tenebris vos vocauit in admirabile lumē suum. Inducit autē eos vt cōsiderent modū sue vocationis q̄ntum ad eos p̄ quos vocati sunt. sicut Esa. 51. dicitur. Attendite ad abraam patrem vestrū et ad saraz que genuit vos: a gbus vocationis ministris p̄mo excludit sapiētiam cū dicit. Quia nō multi eoz p̄ quos vocati estis sapiētes s̄m carnem. i. in carnali sapiētia et terrena. Jac. 3. Nō est ista sapiētia desursus descēdens: sed terrena aīalis dyabolica. Baruch. 3. Sily agar exquisierūt sapiētiaz que de terra est. Dicit nō: q̄ aliqui pauci erant etiā in sapientia mūdāna istructi sicut ipse et barnabas: velut moyses in veteri testamento. de quo d̄ Act. 7. q̄ eruditus erat moyses in oī sapientia egyptioꝝ. Secūdo excludit secularē potētiam cum dicit. (Nō multi potētes.) s̄m seculū. Unde et Jo. 7. dicit Nūqd aliq̄ ex p̄ncipib⁹ credidit i euz. Et baruch. 3. dicitur. Ubi sunt p̄ncipes gentiū exterminati sunt et ad iferos descēderunt. Tertio excludit excellentiam generis cū dicit. (Nō multi nobiles: et alig iter eos nobiles fuerūt sicut ipse paulus q̄ in ciuilitate romana se natus dicit. Act. 22. et Ro. vlt. de quibusdam dicit. Qui sunt nobiles in apostolis.

CDeide cum dicit. (Sed q̄ stulta sunt rē.) Pōnit ecōuersione eoz abiectionē quantū ad mūdū: et p̄mo defectū contrarium sapiētie cum dicit. Que stulta sunt mūdū. i. eos q̄ s̄m mundum stulti videbant elegit deus ad predicationis officium. s̄. piscatores illiteratos. s̄m illud Act. 4. Cōperto q̄ homines essent sine litteris et ideote admirabant. Esa. 33. Ubi est litteratus: vbi verba legis p̄derās. Et hoc vt confundat sapiētes. i. eos q̄ de sapiētia mūdū cōfidunt: dūz ipi nō cognouerūt que sunt simplicib⁹ reuelata. Mat. 11. Abscondisti hec a sapientib⁹ et prudentib⁹ et reuelasti ea paruulis. Esa. 19. Ubi sunt nūc sapiētes tui annūciēt tibi. Secūdo pōnit defectum cōtrariū potētie dicēs. (Et ifirma mūdū.) i. homines ipotentes s̄m mūdum: puta rusticos et plebeios. elegit deus ad predicationis officium. In cuius figura dicit. 3. Re. 20. Ego tradens eos in manu tua per pedis sequos p̄ncipum puinciaz. Et puer. 9. dicitur q̄ sapiētia misit ancillas vt vocarent ad arcē. In vtrisq̄ autē p̄mōz predicatorū ifirmitas designat. Et hoc ideo vt cōfundat fortia. i. potētes huius mūdū. Esa. 2. Incuruabit̄ oīs sublimitas hominum et humiliabit̄ altitudo viroz. Tertio pōnit defectum cōtrariū nobilitati in quo possunt tria cōsiderari. P̄mo q̄dem claritas generis: quā ipsum nomē nobilitatis designat. Et cōtra hoc dicit. Et ignobilia mūdū. i. qui s̄m mūdum sunt ignobiles. ifra. 4. Vos nobiles: nos autē ignobiles. C. z. circa nobilitatē cōsiderant̄ honoz et reue-

rentia que talib⁹ exhibent. et cōtra hoc dicit. (Et cōtēptibilia.) i. homines cōtēptibiles in hoc mundo elegit deus ad predicationis officium. s̄z illud. ps. Facti sumus opprobriū vicinis nostris: et his q̄ in circuitu nostro sunt. Tertio in nobilitate cōsiderat̄ magna opinio quā homines de eis habēt. Et cōtra hoc dicit. Et ea que nō sunt. i. q̄ nō videtur esse in seculo: elegit deus ad predicationis officium Job. 30. Quoz virtus manuum erat mihi p̄ nihilo et vita ipsa putabant̄ idigni. Et hoc iō vt destrueret ea que sunt. i. eos q̄ in hoc mūdū aliqd esse vident. Esa. 23. Dominus exercituum cogitauit hoc vt detraheret superbiā oīs glorie et ad ignominia deduceret vnīuersos iclitos terre.

CDeinde assignat cām dictoz dicēs. (Iō nō elegit in seculo excellētes sed abiectos.) Ut non gloriē oīs caro rē. i. vt nullus p̄ quacūq̄ carnis excellētia gloriētur per comparisonem ad dominum. Jere. 9. Non gloriētur sapiens in sapiētia sua et nō gloriētur fortis in fortitudine sua: et nō gloriētur diues i diuitijs suis. Ex hoc enīz q̄ deus mūdūz sue fidei subiecit nō per sublimes in mūdū siue in seculo: s̄z p̄ abiectos: nō pōt gloriari hō q̄ p̄ aliquā carnalē excellētiā saluatus sit mūdus. Videret autē nō esse a deo excellētia mūdāna: si deus nō vteret̄ ad suū obsequiū. Et iō in p̄ncipio q̄dem paucos: postremo vero plures seculariter excellentes deus elegit ad p̄dicationis officium. Uñ in glo. d̄ q̄ nisi fideliter p̄cederet piscator nō humiliter sequeretur orator et etiā ad gloriā dei p̄inet dūz p̄ abiectos sublimes in seculo ad se trahit.

CDeide cū dicit. (Ex ipso autē vos estis) ne p̄dicatores fidei tanq̄ nō excellētes: sed abiecti in seculo cōtēnerentur: ostēdit quō deus p̄dictū defectū in eis supplet. Et circa hoc tria facit. P̄mo ostēdit cui sit attribuēda salus mundi q̄ p̄dicatoꝝ ministerio facta ē dicēs. Dicitū ē q̄ vocati estis non p̄ excellētes s̄z p̄ abiectos in seculo. ex quo p̄z q̄ vestra cōuersione nō ē hōi attribuēda sed deo. De B̄ ē q̄ dicit. Ex ipso autē. i. ex virtute dei. Vocati estis in xp̄o iesu. i. ei iuncti et incorporati p̄ grām. Ephe. 2. Ipsius. n. factura sumus creati in xp̄o iesu in opib⁹ bonis.

CDeide ostēdit quō deus p̄dictos defectū i p̄dicatoꝝ suis supplet p̄ xp̄m: et p̄mo q̄ntū ad defectū sapie cū dicit. Qui. s̄. xp̄s fact⁹ ē nobis p̄dicatib⁹ fidez et p̄ nos oib⁹ fidelib⁹ sapia q̄ ei iherēdo q̄ ē dei sapia: et p̄ncipado ipm p̄ grāz sapiētes facti sum⁹ et B̄ a deo q̄ nobis xp̄m dedit et nos ad ip̄s traxit s̄m illud Jo. 6. Nemo pōt venire ad me nisi pater q̄ me misit traxerit eum. Deutero. 4. Dec ē vestra sapiētia et intellectus corā populis. Secūdo q̄ntū ad defectū potētie dicit. Et iusticia q̄ pp̄ sui fortitudinē thoraci p̄parat. Sap. 5. Induet p̄ thorace iusticia. Dicit autē xp̄s nobis fact⁹ iusticia in q̄ntus p̄ ei⁹ fidē iustificamur s̄z illud. Ro. 3. Iusticia autē dei p̄ fidē xp̄i iesu. Tertio quātū ad defectū nobilitatis subdit et sanctificatio et redēptio. Sanctificamur. n. p̄ xp̄m in q̄ntū p̄ eū deo cōiungimur in quo cōsistit vera nobilitas s̄z illud p̄mi Re. 2. Quicūq̄ honorificauerit me glorificabo eū: q̄ autē p̄temnūt me erūt ignobiles. Unde d̄ Heb. vltimo. Iesus vt sanctificaret p̄ suū sanguinē populū eū potam passus ē. Factus ē autē nobis redēptio iquātū p̄ ip̄s redempti sumus de seruitute peccati i quo vera ignobilitas cōsistit. Unde i. ps. d̄. Redemisti me deus vitatis. Tertio assignat dictoz cām cū dicit. (Ut quēadmodū scriptū ē) Die. 9. Qui autē gloriā i duo gloriē. vbi nostra littera habet. In hoc gloriētur qui gloriā scire et nosse me. Dicit enīz. salus hoīs nō puenit ex aliqua excellētia humana: s̄z ex sola virtute diuina nō debet homini gloria sed deo. s̄z illud. ps. Nō nobis domie nō nobis: sed nomini tuo da gloriam Eccl. vltimo. Danti mihi sapiētiā dabo gloriāz.

CAP.

II.

Lectio.

I.

b 3

Ad corinthios I.



Ego cum venisset ad vos fratres veni non in sublimitate sermonis aut sapientie annuncians vobis testimonium christi. Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos nisi iesu christum: et hunc crucifixum. Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos: et sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane sapientie verbis: sed in ostensione spiritus et virtutis: ut fides vestra non sit in sapientia hominum: sed in virtute dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos. Sapientiam vero non huius seculi: neque principum huius seculi: qui destruantur: sed loquimur dei sapientiam in mysterio: que abscondita est: quam predestinavit deus ante secula in gloriam nostram.

Postquam apostolus ostendit quod sit conveniens modus doctrine christiane: hic ostendit se illum modum observasse: et circa tria facit. primo ostendit se non fuisse visum apud eos aliquid excellentiam seculari. ostendit apud quos excellentiam spirituali utat ibi. (Sapientiam autem loquimur inter perfectos etc.) Tertio rationem assignat ibi. (Que etiam loquimur etc.) Circa primum tria facit. Primo dicit quod non ostendit apud eos excellentiam secularis sapientie. Secundo quod non pretendit excellentiam potentie secularis ibi. (Et ego in infirmitate.) Tertio non pretendit excellentiam eloquentie ibi. (Et sermo meus.) Circa primum duo facit. Primo proponit quod intendit. Secundo rationem assignat ibi. (Non enim iudicavi.) Dicit ergo primo. quod dictum est quod christus misit me evangelizare non in sapientia verbi: et quod non sunt multi sapientes. Et ego fratres quibus sapientiam secularem habebam secundum illud 2. Cor. ii. Et si imperitus sermo: sed non scia. Cum venissem ad vos convertendos ad christum: ut habet act. 18. Veni enuncians vobis testimonium christi: sed illud act. 4. Virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis domini nostri iesu christi: et hoc non in sublimitate sermonis aut sapientie. Attenditur autem sublimitas sapientie in consideratione aliquorum sublimitium et elevatorum supra rationem et sensum hominum. Ecc. 4. Ego in altissimis habitavi. Sublimitas autem sermonis potest referri vel ad verba significata sapientieceptiones: secundum illud Ecc. vlt. Verba sapientium quasi stimuli: et quasi clavi in altum defixi. Ut ad modum rocinandi per aliquas subtiles vias. Nam in greco habet logos quod est verbum: et rationes significat: ut Hiero. dicit. Hoc autem dicit apostolus: quod fidem christi per hanc sublimitates sermonis aut sapientie confirmare volebat. primum Re. 2. Nolite multiplicare sublimitia.

Deinde huius rationem assignat dicens. (Non enim iudicavi me scire aliquid nisi christum iesum.) non enim ad hoc operatur ut sapientiam ostendat: sed ut demonstraret virtutem. secundum illud scbe 2. Cor. 4. Non enim predicamus nosmetipsos sed iesum christum. Et ideo solum utebatur his que ad demonstrandam virtutem christi pertinebant: existimans se ac si nihil sciret quam iesum christum. Die. 9. In hoc glorie et glorietur scire et nosse me. In christo autem iesu: ut dicit 2. Cor. 2. sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei absconditi. Et quantum ad plenitudinem deitatis: et quantum ad plenitudinem sapientie et gratie: et etiam quantum ad profundas incarnationis rationes: quam tamen apostolus eis non annunciat: sed solum ea que erant manifestiora et inferiora in christo iesu. Et ideo subdit. Et hunc crucifixum quasi dicat. sic vobis me exhibui ac si nihil aliud sciret quam crucem christi. Unde Gal. vlt. dicit. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. Quia igitur per sapientiam verbi evacua-

tur crux christi ut dictum est: ideo ipse apostolus non venerat in sublimitate sermonis aut sapientie.

Deinde cum dicit. (Et ego in infirmitate etc.) Ostendit quod non prederit apud eos potentiam: sed potius contrarium et foris et intus. Unde quantum ad id quod foris est dicit. (Et ego fui apud vos in infirmitate.) i. tribulationes apud vos patiens Gal. 4. Scitis quod per infirmitatem carnis evangelicavi vobis iam pridem. ps. Multiplicate sunt infirmitates mee. Quantum vero ad id quod intus est dicit. Et timore. scilicet de malis iminentibus. Et tremore: in quantum. scilicet timor interior reducat ad corpus. 2. Cor. 7. Foris pugnet: intus timores.

Deinde cum dicit. (Et sermo meus.) Ostendit quod non pretulerit apud eos excellentiam eloquentie. Et circa hoc tria facit. Primo excludit idebitum modum predicandi dicens. Et sermo meus: quo. scilicet privatum et singulariter aliquos instruebam. Eph. 4. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus est ad edificationem fidei. (Et predicatio mea) qua. scilicet publice docebam. (Non fuit in verbis persuasibilibus humane sapientie.) id est per rhetoricas que componit ad persuadendum: ut. scilicet supra dixi quod non fuit intentio quod sua predicatio niteretur perhibere rationibus: ita nunc dicit non fuisse sue intentionis niti rhetoricas persuasionibus. Esa. 33. Populum impudentem non videbis populum alti sermonis ita ut non possit itelligere disertitudinem lingue eius in quo nulla est sapientia.

Secundo ostendit debitum modum quo usus fuit in predicando dicens. Sermo meus fuit in ostensione spiritus et virtutis. quod quidem potest itelligi dupliciter. Uno modo quantum ad hoc quod credentibus predicacioni eius dabatur spiritus sanctus. secundum illud act. 10. Adhuc loquentem petro verba hec cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. Sic etiam suam predicacionem confirmabat faciendo virtutes: id est miracula secundum illud. Mar. vlt. Sermone confirmate sequentibus signis. Unde gal. 3. Qui tribuit vobis spiritum et operatur in vobis. Alio modo potest itelligi quantum ad hoc quod ipse per spiritum sequebatur quod sublimitas et affluetia doctrine ostendit. 2. reg. 23. Spiritus domini locutus est per me. Et. 2. cor. 4. Habentes eundem spiritum fidei credimus propter quod et loquimur. Non firmat et suam predicacionem ostendendo in sua conversione multa opera virtuosa. i. thes. 2. Vos. n. testes estis et deus qui sancte et iuste sine querela vobis que credidistis affuimus. Tertio assignat rationes dictorum dicens. (Ut fides vestra non sit in sapientia hominum.) i. non inita sapientie humane que plerumque decipit homines secundum illud. Esa. 47. Sapientia tua et scia tua hec decipit te. Sed in virtute dei. ut. scilicet virtuti diuine fides innitatur et sic non possit deficere. Ro. 1. Non erubescam evangelium. Virtus enim dei est in salutem omni credenti.

Deinde cum dicit. (Sapientiam loquimur etc.) Ostendit apud quos excellentiam spiritualis sapientie utatur. Et primo proponit quod intendit. Secundo manifestat propositum ibi. (Sapientiam vero.) Dicit ergo apud vos solum christum crucifixum predicavi. Sapientiam autem: id est profundam doctrinam loquimur inter perfectos. Dicitur autem aliquid perfecti dupliciter. Uno modo secundum intellectum. Alio modo secundum voluntatem. hec enim inter potentias anime sunt proprie hominis: et ideo secundum eos operum hominis perfectionem considerari. Dicitur autem perfecti intellectu illi: quorum mens elevata est super omnia carnalia et sensibilia. que spiritualia et intelligibilia capere possunt: de quibus dicitur hebr. 5. Perfectorum est solidus cibus: eorumque per consuetudinem exercitatos habet sensus ad discretionem mali et boni. Perfecti autem secundum voluntatem sunt: quorum voluntas super omnia temporalia elevata soli deo inheret et ei preceptis. Unde Mat. 5. propositis dilectionis mandatis subdit. Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. quod igitur doctrina fidei ad ordinatam ut fides per dilectionem operetur. ut habet gal. 5. Necesse est enim quod in doctrina fidei instruitur non solum sed intellectum bene disponi ad capiendum et credendum: sed etiam voluntatem et affectum bene disponi ad diligendum et operandum.

Deinde cū dicit. (Sapientiam vō rē.) Exponit q̄lis sit sapia de q̄ mētionē fecit. Et p̄mo ponit expositionē. Sc̄do rōnez expōnis p̄firmat ibi. (Quā nemo p̄cipū rē.) Circa p̄mūz duo facit. P̄mo exponit q̄lis sit ista sapientia p̄ cōparationē ad fideles. Sc̄do p̄ p̄parationē ad fideles ibi. (S̄z logmur dei sapiāz rē.) Dicit ḡ p̄mo dictū ē q̄ sapiāz logmur iter p̄fectos. Sapientiam vō dico nō hui⁹ seculi. i. de reb⁹ secularib⁹. vel q̄ est p̄ rōnez humanas. Neq̄ etiā p̄cipū hui⁹ seculi r̄ sic separat eam a sapientia mūdāna r̄ quātum ad modum r̄ materiaz inquirēdi: r̄ quātum ad actores q̄ sunt principes hui⁹ seculi q̄ p̄t̄ itelligi de triplici genere p̄cipū s̄z triplicem sapiām humanā. P̄mo p̄t̄ dici p̄ncipes hui⁹ seculi reges r̄ potētes seculares s̄m illud. ps. P̄ncipes p̄uenerūt in vñū aduersus dñm r̄ aduersus xp̄z eius. A q̄b⁹ p̄ncipib⁹ venit sapia humanāz legū p̄ quas res hui⁹ mūdi i vita humana dispensant. Sc̄do p̄t̄ dici p̄ncipes demones. Jo. i. 4. Venit p̄nceps hui⁹ mūdi r̄ i me nō h̄z q̄c̄q̄z rē. Et ab his p̄ncipib⁹ venit sapia culture demonū. s. nigromātia r̄ magice artes r̄ h̄z. Tertio p̄t̄ itelligi p̄ncipes hui⁹ seculi p̄bi q̄ q̄si p̄ncipes se exhibuerūt hoib⁹ in docēdo de ḡbus dñi Esa. i. 9. Stulti p̄ncipes thaneos sapientes p̄siliary p̄baronis. Et ab his p̄ncipib⁹ p̄cessit tota humana p̄bia. Noz autē p̄ncipuz hoies destruiunt p̄ mortē r̄ p̄ amissionē p̄tatis r̄ auctoritatis demōes vō nō p̄ mortē: s̄z p̄ amissionē p̄tatis r̄ auctoritatis s̄m illud Jo. i. 2. Nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eyciet foras de hoib⁹ aut̄ dñi bar. 3. Ubi sunt p̄ncipes gentiū. Et postea subdit. Exterminati sunt r̄ ad inferos descēderūt. sicut ipsi non sunt stabiles ita r̄ eorum sapiētia nō potest esse firma. r̄ ideo nō ei innitendum est.

Deinde cū dicit. (Sed logmur rē.) Exponit q̄lis sit sapia p̄ cōparationē ad fideles. Et p̄mo describit eā q̄tū ad mās vel auctoritatē cū dicit. s̄z logmur dei sapiāz. i. q̄ est deus r̄ a deo. quāuis. n. ois sapia a deo sit vt dñi Ecc. i. tñ sp̄ali q̄daz mō hec sapia q̄ est de deo ē et a deo p̄ reuelationē s̄m illud sap. 9. Sensuz aut̄ tuū q̄s sciet nisi tu dederis sapiām r̄ miseris spiritū tuū de altissimis. Sc̄do oñdit q̄litate ei⁹ dicit. (In ministerio q̄ abscondita ē) hec. n. sapia abscondita ē ab hoibus in q̄tū hominū itellectū excedit. s̄z illud Ecc. 3. Plurima supra sensū hois ostēsa sunt tibi. Uñ dñi Job. 28. Abscondita est ab oculis oīuz viuetiūz. Et q̄z modus docendi r̄ doctrine d̄z esse p̄ueniēs ideo dñi q̄ loq̄t eam in ministerio. i. in aliquo occulto vel verbo v̄l signo. ifra. i. 7. Sp̄s loq̄t mysteria. Tertio oñdit fructū hui⁹ sapiētie dicit. (Quā deus predestinauit) i. preparauit in gloriā nostrā. i. predicatoz fidei: q̄bus ex p̄dicatione tam alte sapiētie gloria magna debet r̄ apud deū r̄ apud homines. puer. 3. Gloriam sapiētes possidebūt. de quo dicit. In gloriā vestram. exponendum est oīum fidelīuz quoz gloria hec est vt i ple na luce cognoscant ea q̄ nūc in mysterio p̄dicant. s̄m illud Jo. i. 7. Nec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū verū r̄ quē misisti iesum xp̄m. **Lectio.** II.

Sam nemo principum huius seculi cognouit. Si enī cognouissent: nūq̄ dominuz glorie crucifixissent. Sicut scriptum est q̄d oculus non vidit: nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit que preparauit deus his qui diligunt illum. Nobis autē reuelauit deus per spiritum suum. Spiritus enī oīa scrutatur: etiam p̄funda dei. Quis enī scit hominuz que sunt hominis. nisi spiritus hominis qui in ipso ē. Ita r̄ que dei sunt nemo cognouit nisi spiritus dei. Nos autēz nō

spiritum huius mūdi accepim⁹: sed spiritū q̄ ex deo est: vt sciāmus q̄ a deo donata sunt nobis.

Posita expositio de sapiētia quā apostolus loquit̄ iter perfectos: hic rōnem assignat expositiois p̄dicte: r̄ p̄mo q̄tum ad hoc q̄ eam descriperat per cōparationem ad infideles. Sc̄do q̄tum ad hoc q̄ eā descriperat per cōparationem ad fideles. ibi. (Nobis autē reuelauit deus.) Circa p̄mūz duo facit. P̄mo p̄ponit q̄d itendit. Sc̄do p̄bat p̄positum ibi. (Si enim cognouissent.) Dicit ḡ p̄mo dictū est q̄ sapiētia quā logmur nō est p̄ncipuz huius seculi hec enīz sapientia est quam nemo principum huius seculi cognouit: q̄d verum est de q̄buscūq̄ p̄ncipibus itelligat. seculares enīz p̄ncipes hāc sapiētiaz nō cognouerūt. q̄z excedit rōnem humani regimīs. Job. i. 2. Qui imutat cor p̄ncipum populi terre r̄ decipit eos vt frustra incedāt p̄ inuū. P̄bi etiam eā nō cognouerūt. q̄z excedit rōnez humanā. Unde dicit̄ Bar. 3. Exquisitores prudētie r̄ sciētie viam sapiētie nescierūt. Demones etiā eaz nō cognoscūt. q̄z excedit oēm creatam sapiētia. Unde dicit̄. Job. 28. Volucres celi quoz q̄ latent. Perditio r̄ mors dixerunt. Auribus nostris audiimus famā eius.

Deinde cū dicit. (Si. n. cognouissent rē.) Probat q̄d dixerat: r̄ p̄mo q̄dem p̄bat p̄ signum q̄ nō cognouerūt p̄ncipes dei sapiētiam sc̄dm q̄ est in se abscondita. Sc̄do p̄bat p̄ auctoritatem q̄ nō cognouerūt eam s̄m q̄ preparata est in gloriā nostrā ibi. (Sicut scriptum est.) Dicit ergo p̄mo. recte dico q̄ p̄ncipes hui⁹ seculi dei sapiētia nō cognouerunt. si enīz cognouissent dei sapiām: cognouissent vtiq̄ xp̄m esse deum q̄ in hac sapiētia cōtinet̄ quo cognito nūq̄ crucifixissent deum glorie. i. ipm xp̄m dominū datem gloriā. suis s̄m illud. ps. Dñs virtutum ipse est rex glorie. Et Deb. i. 2. Qui multos filios in gloriā adduxerat. Lū enim creature rōnali sit nāliter appetibilis glia nō p̄t̄ i volūtatē humanā cadere q̄ actorē glorie iterimat. Q̄ autē p̄ncipes crucifixerint ihm xp̄m certum est si itelligat̄ de p̄ncipibus q̄ potestātē habēt iter hoies. Dicit̄ enim in. ps. Astiterunt reges terre r̄ p̄ncipes p̄uenerūt in vñum aduersus dñm r̄ aduersus xp̄m eius. q̄d Act. 4. exponit̄ de herode r̄ pilato r̄ p̄ncipibus iudeoz q̄ p̄senserūt in mortem xp̄i. S̄z etiam demones operati sunt in mortem xp̄i p̄suadēdo s̄m illud Jo. i. 3. Lū dyabolus iaz misisset vt euz traderet rē. S̄z r̄ pharisei r̄ scribe in lege periti q̄ studiū sapiētie dabāt operati sunt ad mortē xp̄i istigādo r̄ approbādo. Sed circa h̄ duplex oritur dubitatio quaz p̄ma est de hoc q̄ dicit̄ deū glorie crucifixū. Nō. n. diuinitas xp̄i aliqd potuit s̄m quaz dñi xp̄s dñs glorie. Sed dicēdus q̄ xp̄s est vna p̄sona r̄ p̄p̄stas in vtraq̄ nā cōsistēs. diuina. s. r̄ humana. Uñ potest vtriusq̄ nāe noīe designari: r̄ q̄cūq̄ noīe significet: p̄t̄ p̄dicari d̄ eo id q̄d ē vtriusq̄ nāe. i. nec sup̄pōit nisi vna p̄p̄stas. Et p̄ hūc modū possum⁹ dicere q̄ hō creauit stellas r̄ q̄ dominus glorie ē crucifix⁹: r̄ tamen nō creauit stellas s̄z q̄ homo. sed s̄m q̄ deus. nec ē crucifix⁹ s̄m q̄ est de⁹: s̄z in q̄tum hō. Uñ ex hoc verbo destruit̄ error Nestoz q̄ dixerat vñā nām esse in xp̄o dei r̄ hois: q̄z s̄m hoc nullo mō posset v̄ficari q̄ dñs glie sit crucifix⁹. Sc̄da dubitatio ē de hoc q̄ v̄l supponere q̄ p̄ncipes iudeoz vel demones nō cognouerūt xp̄m eē deū. Et q̄dē q̄tū ad p̄ncipes iudeoz v̄l p̄ astrui p̄ h̄ q̄ dicit̄ Petrus Act. 3. Scio q̄z p̄ ignorātiā h̄ feceritis sicut r̄ p̄ncipes v̄l. videt̄ autē eē p̄trarium q̄d dñi Mat. 21. Agricole vidētes filiū dixerūt itra se: hic ē heres venite occidam⁹ eū. q̄d exponēs crisosto⁹ dicit. Manifeste dñs p̄bat his v̄bis iudeoz p̄ncipes nō p̄ignorātiāz sed p̄ inuidiam dei filium crucifixisse. Soluitur in glōsa: q̄ sciebāt p̄ncipes iudeoz eū esse q̄ p̄missus erat in lege. non tñ mysteriū eius q̄ filius dei erat. neq̄ sciebāt sacramētus

Ad corinthios I.

icarnatiōis ⁊ redēptiōis. ¶ Sed p̄tra hoc eē v̄r qđ crisof. di-
cit. Qđ cognouerūt eum esse filium dei. Dicendum est ergo
qđ p̄ncipes iudeorū p̄ certo sciebāt eum esse christum pro-
missus in lege. qđ populus ignorabat. ip̄m autē eē verū filiū
dei nō p̄ certo sciebāt: sed aliquāter cōiecturabāt. s̄z hec
coniecturalis cognitio obscurabatur in eis ⁊ ex inuidia ⁊
ex cupiditate p̄prie gl̄ie: quā p̄ excellentiā xp̄i minui vide-
bāt. ¶ Sicut etiā v̄r esse de demonib⁹ dubitatio. Dicitur. n.
Mar. i. ⁊ Luc. 4. Qđ demoniū clamauit dicēs. Scio qđ sis
sanctus dei. Et ne hoc p̄sumptiōi demonum ascribat: qđ se
iactabāt scire qđ nesciebāt: eorū noticiā: quā habebāt d̄ xp̄o
p̄ ipsos euāgelistas asserit. In math. qđem sic scribit. Nō
sinebat ea loq. s̄z demonia: quoniā sciebāt eū xp̄m eē. Et lu-
cas dicit. Incepās nō sinebat ea loq: qz sciebant eum esse
xp̄m. Et ad hoc respōdet in libro de questiōibus noui ⁊ ve-
teris testamēti: qđ demonia sciebāt ip̄m esse qđ legem fuit
repromissus: qz oīa signa videbant in eo qđ dixerūt. p̄phete
mysteriū autē diuinitatis eius ignorabāt. ¶ Sed p̄tra hoc
videt esse qđ athanasius dicit: qđ demonia dicebāt xp̄s eē
sanctū dei quasi singulariter sanctū. ip̄s. n. nāliter ē sanct⁹
cuius p̄cipatiōe oēs alij sancti vocant. ¶ Dicēdum ē autē
qđ sicut crisof. dicit: nō habebāt aduētus dei firmā ⁊ certaz
noticiā: sed qualdā cōiecturas. Unde aug. dicit in. 9. de ci-
uitate dei. qđ inotuit d̄mōib⁹ nō p̄ id qđ ē vita eterna: s̄z p̄ qđ
dam tēporalia sua v̄tute effecta.

¶ Deide cū dicit. (Sed sicut scriptū est) p̄bat p̄ aucto-
ritatez qđ p̄ncipes huius seculi dei sapiētia nō cognouerūt
q̄tum ad h̄ qđ p̄destinata ē in gl̄iaz fidelium dicēs. (Sed sic
scriptum ē.) Esa. 64. Ubi littera n̄ra h̄z. Oculis non vidit
deus absq; te qđ p̄pasi h̄z qđ diligūt te. Q̄ndit autē illa glo-
ria visionis aperte ab hoib⁹ ignorari dupliciter. p̄rio qđez
qđ nō subiacet humanis sensib⁹ a qbus oīs humana cogni-
tio inuituz sumit. Et ponit duos sensus. p̄rio visionis qđ de-
seruit inuentioni cū dicit qđ oculus nō vidit. Job. 28. Semi-
tam eius ignorauit auris. nec truitus est eā oculus vulturis
Et h̄ iō qz nō ē aliqd coloratū ⁊ visibile. ¶ Scđo pōit sen-
sus auditus qđ deseruit discipline dicēs. nec auris audiuit. s̄z
ipsaz gl̄iam. qz nō ē son⁹ aut vox sensibilis. Jo. 5. Neq; sp̄s
ei⁹ vidistis neq; vocē eius audistis.

¶ Deide excludit noticiā eius intellectuāle cū dicit. (Neq;
in cor hominis ascēdit.) Qđ qđem pōt itelligi. vno modo vt
ascēdere in cor hoīs dicat qđ qđ quocūq; mō cognoscit ab
hoie. s̄m illud Jere. 51. Ierusalē ascēdat sup cor vestrū. ⁊ sic
opz qđ cor hoīs accipiat p̄ corde hoīs carnalis. s̄m illud qđ
dicit isra. 3. Luz sint iter vos celus ⁊ p̄tētio nō ne carnales
estis: ⁊ s̄m hoīem ambulatis: Est ergo sensus qđ illa gloria
nō solū sensu nō p̄cipit: sed nec corde hoīs carnalis s̄z illud
Jo. 14. Quē mundus nō pōt accipere: qz nō videt eum nec
scit eum. Alio modo potest exponi s̄z qđ p̄prie dicit in cor
hoīs ascendere id qđ ab inferiori puenit ad hoīs itellctū pu-
ta a sensibilibus de qbus p̄s fecerat mētionem. Res enī
sunt in intellectu s̄m modum eius. res igit inferiores sunt in
intellectu altiori mō q̄ in seipsis. Et ideo q̄n ab intellectu ca-
piunt quodāmodo i cor ascēdūt. Unde d̄ Esa. 5. Nō erūt
in memoria priora nec ascēdūt sup cor. Illa vero q̄ sunt in
intellectu superiora: altiori modo sunt in seipsis q̄ in intellectu
Et iō q̄n ab intellectu capiunt: quodāmodo descēdūt. Jac. 1.
De donum p̄fectum desursum est descēdens a patre lumi-
num. qz igit illius gl̄ie noticiā nō accipit a sensibilib⁹ sed
ex reuelatiōe diuina: ideo signāter dicit. Nec in cor hominis
ascēdit: sed descēdit: id. s̄z qđ preparauit deus: id est p̄destina-
uit diligētibus se. qz essentialē premiū eternē gl̄ie chari-
tati debetur s̄m illud. Jo. 14. Si quis diligit me diligetur
a patre meo. ⁊ ego diligam eum ⁊ manifestabo ei meipsum.
In quo perfectio eternē gl̄ie p̄sistit. Et Job. 36. Annūciat

de ea id est de luce gl̄ie amico suo qđ possessio eius sit. Le-
tere autem virtutes accipiunt efficaciam merēdi vitā eter-
nam iquātum iformātur charitate.

¶ Deide cū dicit. (Nobis autē ⁊c.) p̄bat p̄dictā expōnez
de sapia diuina p̄ p̄pationez ad fideles. Et p̄mo p̄ponit qđ
itēdit. Scđo p̄bat p̄positū ibi. (Sp̄s. n.) Dicit qđ p̄rio. di-
ctū ē qđ sapiāz dei nemo p̄ncipiū hui⁹ seculi cognouit. nobis
autē de reuelauit p̄ sp̄s suū: quē. s̄z nob misit. s̄m illd̄ Jo. 14.
Paraclitus autē sp̄s sanctus quē mittet p̄r i noīe meo ille
docebit vos oīa. Job. 31. Inspiratio oīpotētis dat itelligen-
tiā. Quia. n. sp̄s sanct⁹ ē sp̄s vitatis v̄tpote a filio p̄cedēs
qđ veritas patris. his qđ mittit inspirat veritatē sicut ⁊ fi-
lius a patre missus notificat patrē s̄z illud Mat. 11. Nemo
nouit patrē nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare.

¶ Deide cū dicit. (Sp̄s. n.) p̄bat qđ dixerat. s̄z qđ p̄ sp̄s san-
ctum sit sapia fidelib⁹ reuelata. Et p̄mo oñdit qđ sp̄s sanct⁹
ad hoc sit efficac. Scđo p̄bat qđ h̄ in discipulis xp̄i fecerat
ibi. (Nos autē.) Circa p̄mū duo facit. p̄rio p̄ponit qđ iten-
dit. Scđo manifestat p̄positū ibi. (Quis. n. scit hoīuz. ⁊c.)
Dicit ergo p̄mo. dictū ē qđ p̄ sp̄m sanctuz reuelauit nobis
deus suā sapiāz. ⁊ h̄ fieri potuit. Sp̄s. n. sanctus oīa scruta-
tur: qđ nō ē sic itelligēdū qđ iquirēdo quō fiāt. s̄z qđ p̄fecte
⁊ etiā itima q̄rūlibet reruz nouit: sicut h̄ qđ aliqñ diligen-
ter scrutatur. Uñ dicit Sap. 7. Qđ sp̄s itelligētie sanct⁹ ē
oīa p̄spiciēs: ⁊ qui capiat oēs sp̄s itelligibiles mundos
subtiles ⁊ nō solum res creatas: sed etiā p̄funda dei perfe-
cte cognoscit. Dicitur autē p̄funda ea que in ipso latēt: ⁊ nō
ea que de ipso per creaturas cognoscūtur: que q̄si superfi-
cieten⁹ vidētur eē. s̄z illud Sap. 13. A magnitudine speciei ⁊
creature cognoscibilī poterat creator eorū videri.

¶ Deide cū dicit. (Quis. n. scit hoīum) p̄bat qđ dixerat
de sp̄i dei per similitudinē humani sp̄s dicēs (Quis enīz
scit hoīuz ea que sunt hoīs) i. ea que latēt in corde (nisi spi-
ritus hoīs qui i eo ē) id est itellectus. Et iō que iteri⁹ latēt
videri nō possunt. Signanter autē dicit (Quis hominū) ne
ab hoīz cognitiōe etiā deus videat excludi. dicit enī Jere.
17. P̄tāuū est cor hoīs: ⁊ quis cognoscer illud: Ego deus p̄-
bās corda ⁊ scrutās renes: qz. s̄z secretorū cordis solus deus
est cognitor. Manifesta autē est rō quare h̄o ea q̄ i corde al-
terius latēt scire nō pōt: qz cognitio hoīs a sensu accipitur.
⁊ ideo ea que sunt in corde alterius h̄o cognoscere non po-
test: nisi quatenus per signa sensibilia manifestent. s̄m il-
lud p̄mo Reg. 16. H̄o videt que foris parent: deus autem
intuetur cor. Sed nec angelus bonus nec malus ea que in
corde hominis latent scire pōt nisi iquātum p̄ aliquos effe-
ctus manifestent. cuius ratio accipi potest ex ipso v̄bo apo-
stoli: qui dicit ea ratione sp̄m hoīs cognoscere qđ in corde
hominis latēt. qz in ipso hoie est. angelus autem neq; bonus
neq; malus illabit menti humane vt in ipso corde hominis
sit ⁊ intrinsecus operet. sed hoc solius dei p̄puz est. Unde
solus deus est cōsciūs secretorū cordis hominis s̄z illud Job.
16. Ecce. in celo testis meus ⁊ in excelsis consciūs me⁹. Ser-
cundo similitudinē adaptat ad spiritū dei dicēs. (Ita ⁊ qđ
dei sunt): id est que i ipso deo latēt: nemo cognoscit nisi spi-
ritus dei s̄m illud Job. 36. Ecce deus magnus vincens sci-
entiam nostram. Sed sicut ea que sunt in corde vnus ho-
minis alteri manifestantur p̄ sensibilia signa: ita ea qđ sunt
dei possunt esse nota homini per sensibiles effectus. s̄m il-
lud sap. 13. A magnitudine speciei ⁊ creature ⁊c. Sed sp̄s
sanctus qui est in ipso deo: v̄tpote patri ⁊ filio p̄substātia-
lis secreta diuinitatis per seipsum videt. s̄z illud sap. 7. Est
enim in illa. s̄z dei sapiētia sp̄s itelligētie sanctus oēm ha-
bens virtutem oīa p̄spiciens.

¶ Deide cū dicit. (Nos autē ⁊c.) Oñdit quō cognitio sp̄s
sci p̄cipiat dicēs: licz nullus hoīum p̄ se possit scire qđ sunt

dei. Nos autē spū sancto. s. repleti nō accepimus spūm hui⁹
mūdi: sed spūm qui a deo est. Nomine autē spūs vis quedā
vitalis & cognitiua & motiua itelligitur. Spiritus ergo hu⁹
ius mūdi potest dici sapientia hui⁹ mundi & amor mūdi
quo impellitur homo ad agenduz ea que mūdi sunt. hunc
autē spūm sancti apostoli nō receperūt mundum abycien-
tes & contēnentes: sed receperūt spūm sanctum quo corda
eoz illuminata sunt & inflāmata ad amorem dei. fm̄ illud
Joā. 14.° Paracletus autē spūs sanctus que mittet pater in
nomine meo &c. Et Nu. 14.° Seruus meus caleph qui ple-
nus est alio spū & secutus est me: introducat in terras hāc.
Spūs autē h⁹ mūdi errare facit fm̄ illud Esa. 19. Dirūpēt
spūs egypti i viscerib⁹ ei⁹ & psiliū ei⁹ pcipitabo. Ex dīno autē
spū h⁹ cōsecuti sumus vt sciam⁹: q̄ a dō data sūt nob⁹ vt scia-
mus de rebus dīnis q̄tuz vnicuiq; deus donauit: qz sicut
dicit Ephe. 4. Unicuiq; data est gratia fm̄ mensuraz do-
nationis christi. Vel potest itelligi spūm dei donatuz san-
ctis vt dona spiritualia cognoscāt: que nō habētes eundez
spūm ignorāt: fm̄ illud Apocal. 2.° Vincenti dabo māna ab-
sconditum qd̄ nemo scit nisi qui accipit. Ex hoc autē acci-
pi potest qz sicut nemo nouit patrem nisi filius & cui volue-
rit fili⁹ reuelare. vt dicit Mat. ii. Ita nemo nouit que sūt
dei patris & filij nisi spūs sanctus & qui ip̄s acceperūt. & hoc
ideo: qz sicut filius cōsubstantialis est patri ita spūs sanctus
patri & filio.

¶ Lectio.

III.

Que & loquimur nō in doctis huma-
ne sapientie verbis: s; in doctrina spi-
ritus. spiritualib⁹ spiritualia compa-
rantes. Animalis autem homo non
percipit ea que sunt spiritus dei. Stulticia eniz
est illi: & non potest intelligere: qz spiritualiter
examinatur. Spiritualis autē iudicat omnia:
& ipse a nemine iudicatur: sic scriptū est. Quis
enim cognouit sensum domini: aut quis instru-
xit eum: Nos autē sensum xp̄i habemus.

¶ Dixerat supra apostolus. sapiam loquimur iter pfectos.
Postq̄ ergo māifestauit qualis sit hec sapia: qz mūdānis
hoib⁹ icognita: cognita autē sanctis. h̄ manifestat qua rōne
hāc sapiam sancti iter pfectos loquuntur. Et pmo ppo-
nit quod itendit. Secūdo assignat rationē ibi. (Aialis autē
homo &c.) Circa p̄mū pmo pponit reuelatoz manifesta-
tionē dicēs. Dicitur est qz spūm dei accepimus vt sciamus
que a deo donata sunt nobis. que. s. nobis per spūm reuela-
ta sunt loquimur. Sunt eni eis reuelata ad vtilitatē. Unde
& Act. 2. dicitur. Repleti sunt omnes spū sancto & ceperūt
loqui. ¶ Secūdo tāgit modū enarrādī excludēs modū
icōuenientē dicēs. (Nō in doctis humane verbis sapie.)
i. nō nitimur ad pbādāz nostram doctrināz per verba cō-
posita ex humana sapiētia: siue q̄tum ad ornātū verborū
siue q̄tum ad subtilitatē rōnuz. Esa. 33. populum alti ser-
monis nō videbis. Astruit eniz modū cōuenientē. cuz di-
cit. (Sed in doctrina spūs.) i. put spūs sanctus nos loquē-
tes iterius docet & auditorū corda ad capienduz illustrat.
Joā. 16. Luz venerit ille spiritus veritatis docebit vos oēs
veritatē. ¶ Tertio determinat auditores dicēs. (Spiri-
tualibus spūalia cōparates.) q. d. recta comparatione spi-
ritualia documenta tradimus spiritualibus viris quibus
sunt cōuenientia. scēo Thimo. 2. Nec cōmenda fidelibus
viris qui ydonei erūt & alios docere. Eosdez autē hic noiat
spūales quos supra pfectos: qz p spūm sc̄m hoies pficiunt
in virtute: fm̄ illud ps. Spūs oris eius ois v̄tus eoz.

¶ Deinde cum dicit. (Aialis &c.) Assignat rōnem dictoꝝ,

& pmo ostendit quare spiritualia non sunt tradēda aialis
hominibus. Secūdo quare sunt tradēda spūalibus. ibi.
(Spūalis &c.) Circa p̄mūz duo facit. P̄mūz ponit rōnez.
Secūdo manifestat eaz ibi. (Stulticia eni &c.) Ratio er-
go talis est. Nulli sunt tradēda documēta que capere nō
potest: sed hoies aiales nō possunt capere spūalia documē-
ta. ergo nō sunt eis tradēda. hoc est ergo qz dicit. (Anima-
lis homo &c.) Et ideo recta rōne nō possunt tradi eis. Ubi
p̄mo cōsiderādū est quis homo dicatur aialis. Est ergo cō-
sideranduz qz aia est forma corporis. Unde pprie aie itel-
liguntur ille vires que sunt actus corporaliūz organoz. s.
vires sensitue. Dicunt ergo hoies aiales qui h̄ vires se-
quuntur: iter quas est vis apprehēsiua & appetitiua. & ideo
potest dici homo dupl̄ aialis. Uno modo q̄tum ad vim
apprehēsiuā & hic dicitur aialis sensu qui sicut dicitur in
Hlo. de deo iuxta corporūz fantasiaz vel legis litteraz vel
rōnem philosophicaz iudicat: que s; vires sensitivas acci-
piuntur. Alio modo dicitur quis aialis q̄tuz ad vim appe-
titiuā: qui. s. afficitur soluz ad ea que sunt fm̄ appetitū sen-
situum: & talis dicitur aialis vita qui sicut dicitur in Hlo.
sequitur dissolutaz lasciuiaz anime sue quas inter natura-
lis ordinis metas spiritus rector nō cōtinet. Unde dicitur
in canonica Jude. Hi sunt qui segregāt semetipos anima-
les spūm nō habētes. ¶ Secūdo autē videnduz quare ta-
les nō possunt percipere ea que sunt spūs dei: qd̄ quidē ma-
nifestū est: & q̄tum ad aialem sensum & q̄tum ad aialez vi-
tam. Ea eniz de quibus spūs sanctus illustrat mētem sunt
supra sensūz & rōnem humanā: fm̄ illud Ecclē. 3. Plura su-
pra sensum hois ostensa sunt tibi. & ideo ab eo capi nō pos-
sunt qui soli cognitioni sensitue inicitur. Spūs etiaz san-
ctus accēdit affectuz ad diligēdum spūalia bona: sensibili-
bus bonis cōtemptis. & ideo ille qui ē aialis vite nō potest
capere h̄ spūalia bona: qz p̄hs dicit in. 4. ethicoz. qz qua-
lis vnusquisq; est talis finis videt ei. puer. 18. Non recipit
stult⁹ verba prudētie: nisi ei dixeris que versant in corde
ei⁹. Ecc. 22. Lū dormiēte loquitur qz narrat sapiāz stulto.

¶ Deinde cum dicit. (Stulticia eni &c.) Manifestat qd̄ di-
xerat per signūz. cum eni aliquis aliqua sapiēter dicta re-
probat quasi stulta: signūz est qz ea nō capiat. Quia igitur
aialis homo ea que sūt spūs dei reputat stulta. ex hoc ma-
nifestatur qz ea nō capit. Et hoc est qz dicit. Stulticia eniz
est illi. s. aiali. Iudicat eni esse stulta que fm̄ spūm dei agū-
tur. Ecc. 10. In via stultus ambulās cū ipse sit insipiens oēs
stultos estimat. Quia autem homini aiali que fm̄ spūm sunt
vidētur stulta: nō pcedit ex rectitudine sensus: sicut sapiē-
tes aliqua iudicāt esse stulta que stultis vidētur sapia. pro-
pter defectūz itellectus: qz homo sensui deditus nō potest
itelligere ea que supra sensum sunt & homo carnalib⁹ affe-
tus nō itelligit esse bonū nisi qd̄ est delectabile fm̄ carnē.
Et hoc est qd̄ seq̄. Et nō pōt itelligere. ps. Nescierūt neq;
itellerūt in tenebris ambulāt. Quare autē nō possit itel-
ligere ostēdit subdēs. (Qz spūaliter examinatur.) i. spiri-
tualiūz examinatio fit spūaliter. nūq; eni inferior pōt exami-
nare ea q̄ sunt superioris: sic sensus nō pōt exami-
nare ea q̄ sunt itellect⁹. & sicut neq; sensus neq; rō humana
pōt iudicare ea q̄ sunt spūs dei. & ita relinquit qz h̄ solo spi-
ritu sc̄o examinant. fm̄ illud psalmiste. Eloquia dñi igne
examinata. probata. s. a spū sancto. Qz ḡ aialis homo caret
spiritu sancto non potest spiritualia examinare. & per cōse-
quens nec ea itelligere.

¶ Deinde cum dicit. (Spiritualis autē iudicat omnia &c.)
Assignat rōnem quare spūalibus spiritualia tradantur. et
p̄mo ponit rationē. Sc̄do manifestat eam ibi. (Quis eniz
nouit.) Assignat autē talem rōnem. Illi tradēda sunt spi-
ritualia qui potest iudicare: fm̄ illud. Job. 12. Auris ver-

Ad corinthios I.

ba diiudicat: sed spiritualis est h̄s. ergo ei spiritualia sunt tradēda. et hoc est qd̄ dicit. Spiritualis enīz diiudicat oīa et ipse a nemine iudicatur. **U**bi p̄mo vidēdum est quis homo dicatur spiritualis. Est autem notandus qd̄ spiritus nominare p̄sueuimus substātiās incorporeas: quia igitur aliqua pars anime est: que nō est alicuius organi corporei actus. s. pars intellectiua comprehendēs intellectum et volūtatem: huiusmodi pars anime spiritus hominis dicitur: que tamē a spiritu dei et illuminatur s̄m intellectum: et inflāmur s̄m affectum et voluntatem. Dupliciter ergo dicitur homo spiritualis. Uno modo ex parte intellectus spiritu dei illustrāte. Et s̄m hoc in Glosa dicitur qd̄ homo spiritualis est qui spiritui dei subiectus certissime ac fideliter spiritualia cognoscit. Alio modo ex parte volūtatis spiritu dei inflāmate. et hoc modo dicitur in Glosa qd̄ spiritualis vita est qua spiritus dei habens rectorem animam regit. i. animales vires. Gal. vltimo. Vos q̄ spirituales estis instruite huiusmodi rē. **S**ecūdo cōsiderādus est: quare spiritualis diiudicat omnia et ipse a nemine iudicatur. Ubi notandum est qd̄ in omnibus ille qui recte se h̄z rectus iudicium habet circa singula. Ille autē qui in se rectitudinis defectū patitur: deficit etiam in iudicando. vigilās enī recte iudicat et se vigilare et alium dormire: sed dormiēs nō habet rectum iudicium de se nec de vigilāte. Unde nō sunt res tales quales vidētur dormiēti: sed quales vidētur vigilāti. Et eadem ratio est de sano et ifirmo circa iudiciū sapientis: et de debili et forti circa iudiciū ponderis: et virtuoso et vicioso circa agibilia. Unde et philosophus dicit in q̄nto ethicoz. Qd̄ virtuosus est regula et mēsurā omniū humanorum. quia. s. in rebus humanis talia sunt singularia quāliā virtuosus iudicat ea esse. et h̄z hūc modū apostolus hic dicit qd̄ spiritualis iudicat omnia. quia. s. homo habens intellectum illustratus et affectum ordinatum per spiritum sanctum de singulis que pertinet ad salutē rectus iudiciū habet. Ille autē qui nō est spiritualis habet etiam intellectus obscuratus et affectum iordinatum circa spiritualia bona. et ideo ab hoīe nō spirituali spiritualis homo iudicari non potest sicut nec vigilās a dormiēte. Quātus ergo ad p̄mū hoz dicitur Sap. 3. Qd̄ iudicabūt iusti nationes. **Q**uantum ad 2^m dicitur. infra. 4. Mibi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die.

Deide cuius dicit. (Quis enī nouit rē.) Manifestat rōnē iudicatis. et p̄mo iudicat auctoritatē. Secūdo adaptat ad p̄positū ibi. (Nos autē rē.) Est autē cōsiderādū qd̄ ad hoc qd̄ aliquis possit de aliquo hoīe iudicare duo requirūt. P̄mo vt iudicās cognoscat ea que sunt iudicati: qd̄ vt dicit p̄mo ethicoz. Unusquisq̄ bñ iudicat que cognoscit et horus est optimus iudex. Ex quo patet qd̄ sensus. i. sapiās dei omnia iudicātem nullus possit diiudicare. ideo dicit. quis enī nouit sensum dñi. quasi dicat nullus. qd̄ sapiā dei excedit oēs cupiditatem hominis. Ecc. p̄mo. Sapiam dei precedētes omnia quis inuestigauit. Sap. 14. Sensum autē tuū quis scire poterit: nisi tu dederis sapiam. Sc̄do requiritur qd̄ iudicās sit superior iudicato. Unde dominus habet iudiciū de seruo. magister de discipulo. Ex quo etiam patet qd̄ nullus potest sensus dei iudicare. propter quod sequitur. Aut quis instruxit eum: Quasi dicat nullus. Non enim habet sciam ab aliquo acceptam: sed potius fontes oīs scie. Job 26. Cui dedisti cōsiliū: forsitan ei qui nō habet sapiam. Videntur autem verba hec assumpta ex eo quod dicitur Esa. 4. Quis adiuyit sp̄m dñi aut qd̄ p̄siliarius eius fuit. et ostendit illi. cum quo inyt cōsiliū et instruit eum.

Deide adaptat quod dixerat ad p̄positū dicēs. (Nos autem) scilicet spirituales viri. (Sensu christi habem?) id est recipimus in nobis sapiētiam christi ad iudicādum.

Eccle. 17. Creauit illis sciētiam spiritus sensu adimplenit corda illoz. Luc. vltimo. Dicitur qd̄ aperuit illis sensus vt intelligerent scripturas: et ita quia sensus christi diiudicari non potest. cōueniēs est qd̄ spiritualis qui sensus christi habet a nemine iudicetur. **CAP. III.**



Ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritualibus: sed q̄si carnalibus. **T**āq̄ paruulis in christo lac vobis potum dedi non escam. **N**ondum enim poteratis: sed nec nūc quidē potestis. **A**dbuc enīz carnales estis. **C**um enim sit inter vos zelus et contentio: nōne carnales estis et s̄m hominē ambulatis. **C**ū enim quis dicat. **E**go quidem sum pauli. **A**li⁹ autē ego apollo. nonne homines estis? **Q**uid igitur ē apollo? **Q**uid vero paulus? **A**dministri eius cui credidistis. **E**t vniciq̄s sicut domin⁹ dedit. **E**go plantauī. apollo rigauit. sed deus nunc incrementum dedit. **I**taq̄ neq̄ qui plantat est aliquid neq̄ qui rigat: sed qui incrementum dat deus. **Q**ui autem plantat et qui rigat vnum sunt.

Supra apostolus ostenderat errorem corinthioz qui propter ministros christi a quibus baptizati et docti erant adinticem disceptabant. hic incipit eozum iudiciū quod habebant de ministris improbare ex quo iudicio contentiones in eis procedebant. Et circa hoc duo facit. **P**rimo improbat eozum iudiciū quātum ad hoc qd̄ quibusdam ministroz de quibus gloriabantur plus attribuebant q̄s deberent. **S**ecundo quātum ad hoc qd̄ alios christi ministros contēnebant. quarto capitulo. ibi. (Sic nos existimet homo.) **C**irca p̄mum duo facit. **P**rimo ostēdit detrimentum quod patiebantur propter contentiones ex peruerso iudicio prouenientes. **S**ecundo improbat eoz peruersum iudiciū. ibi. (Quid igitur est apollo.) **C**irca p̄mum duo facit. **P**rimo ponit detrimentum quod hactenus passi erant propter eozum defectum. **S**ecundo ostendit qd̄ ad huc idem patiuntur ibi. (Sed nec nūc quides.) **C**irca p̄mum tria facit. **P**rimo ponit detrimentum quod hactenus passi erāt propter eozum defectum. dixerat enī supra qd̄ apostoli quidem spiritualia documenta spiritualibus tradebant que animales homines percipere nō poterāt quod eis adaptat dicens. (Et ego fratres qui.) s. inter alios apostolos spiritualibus spiritualia loquor. **N**on potui: scilicet cōueniēter vobis loqui quasi spiritualibus: vt scilicet traderem vobis spiritualia documēta. **S**ed q̄si carnalibus: scilicet locutus sum vobis: eosdem enim carnales dicit quos supra animales: quibus oportet tradi ea que sunt infirmitati eozum accōmoda. Esaia. 28^o. **Q**uem docebit scientiam et quem itelligere faciet auditum. **A**blatos a lacte auulsos ab yberibus: id est a carnali conuersatione et sensu. **S**ecundo adhibet similitudinem dicens. (Tāq̄ paruulis in christo.) id est parum adhuc introductis in perfectam doctrinam fidei que spiritualibus debetur. **Deb. 5.** **D**is qui lactis est particeps expers est sermo: nūc iusticie. paruulus enī est: perfectoz autē est solidus cib⁹. **T**ertio rōnes assignat ne credatur ex inuidia eis sp̄ualē doctrinā subtraxisse cōtra quod dicitur Sap. 7. **Q**uā sine fideiōe didici et sine inuidia cōico. **U**n̄ subdit. (Nōdū enīz poteratis.) quasi dicat nō subtraxi vobis escā ppter meā: s̄z ppter yestrā impotētiam: quia verba spiritualia nōdum